

# Lektionsplanering

**Årskurs:** Gymnasiet

**Ämne:** Historia 1a1

**Tema:** Medeltida pesten och samhället

## Koppling till styrdokument

|                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Centralt innehåll</b>   | Den europeiska epokindelningen utifrån ett kronologiskt perspektiv. Medeltiden och dess betydelse för samhällets utveckling. Historiskt källmaterial som speglar människors roll i politiska konflikter, kulturella förändringar eller kvinnors och mäns försök att förändra sin egen eller andras situation. |
| <b>Betygskriterium (E)</b> | Eleven kan beskriva och göra översiktliga redogörelser av centrala händelser och förhållanden under medeltiden, samt ge exempel på hur dessa har påverkat samhälle och individ. Dessutom kan eleven reflektera över källors betydelse och trovärdighet i relation till den medeltida perioden.                |

[Gy11, Historia 1a1]

## Lärarledda instruktioner

### 1. Introduktion till medeltiden (10 min)

- Ge en översikt av medeltiden och dess tidsindelningar.
- Presentera pesten som en central händelse med stora konsekvenser för samhället.
- Diskutera kort om historiens påverkan på vår nutid.
- Fråga eleverna vad de känner till om medeltiden.

### 2. Källstudier (15 min)

- Gå igenom olika typer av källor som beskriver pesten.
- Diskutera hur olika källor kan ge olika perspektiv på samma händelse.
- Låt eleverna arbeta i grupper för att analysera en specifik källa.
- Samla gruppens reflektioner och diskutera i storgrupp.

### 3. Diskussion om pesten och samhället (15 min)

- Ställ öppna frågor om hur pesten påverkade samhällsstrukturen.

- Diskutera hur pesten kan kopplas till förändringar inom religion, ekonomi och politik.
- Be eleverna komma med egna tankar och kopplingar till samtida händelser.
- Sammanfatta diskussionen med huvudpunkterna som framkommit.

#### 4. Avslutning och reflektion (10 min)

- Ge eleverna tid att skriva ner en kort reflektion om vad de lärt sig.
- Samla in reflektionerna för att diskutera i nästa lektion.
- Ge eleverna i uppgift att fundera på hur pandemier genom historien påverkar samhällen.

## Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Pestens spridning.** Analysera hur pesten spred sig över Europa och dess olika specifika utbrott.
- **Samhällskonsekvenser.** Diskutera hur pesten påverkade befolkningsstrukturen, ekonomi och sociala strukturer.
- **Religiösa och kulturella reaktioner.** Granska hur religionen och kulturella normer förändrades under och efter pesten.
- **Källkritik.** Utvärdera och analysera olika källor rörande pesten och dess konsekvenser.
- **Rollen av sjukdomar i samhället.** Diskutera jämförelser med moderna pandemier och deras påverkan.

## Ordkollen

| Ord        | Förklaring                                                                     | Etymologi                                                         |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| Pest       | En smittsam sjukdom som orsakar hög dödlighet.                                 | Från latinets "pestis", som betyder "sjukdom".                    |
| Medeltiden | Period av europeisk historia som sträcker sig från omkring 500 till 1500 e.Kr. | Från latinets "medium aevum", som betyder "mitt århundrade".      |
| Källa      | Dokument eller annan form av bevis för en historisk händelse.                  | Från latinskans "cāula", vilket betyder "ställe att hämta ifrån". |

## Diskussionsfrågor

- A. Hur påverkar pandemier vår syn på samhället och dess funktioner?  
Kan vi se några paralleller till idag?
- B. Vilka etiska dilemman kan uppstå under en pandemisk situation?  
Hur skulle medeltiden hantera dessa?
- C. Hur kan vi lära oss av historien för att bättre förbereda oss inför framtida pandemier?

## Aktivitet

En aktivitet kan vara att eleverna lånar en bok eller en artikel om medeltiden och skriver ett kort arbete (ett A4) om hur den medeltida pesten påverkade ett specifikt område (exempelvis ekonomi, religion eller samhällsstruktur). Eleverna ska också presentera sina fynd i grupper.

## Exit-ticket

| Fråga                               | Svar                                                    |
|-------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| Vad var pesten?                     | En smittsam sjukdom som drabbade stora delar av Europa. |
| Hur spred sig pesten?               | Via kontaktsmitta och handel.                           |
| Vilka var några effekter av pesten? | Ökad dödlighet, ekonomiska problem och social oro.      |
| Hur reagerade kyrkan på pesten?     | De menade att pesten var en straff från Gud.            |

## Hemuppgift

Eleverna ska skriva en uppsats (2 A4-sidor) om hur pesten påverkade den medeltida ekonomin och sammanfatta sina fynd. De ska använda minst två olika källor.

## Citat

”Historien upprepar sig, först som tragedi, sen som farce.” – Karl Marx, 1852. Detta citat belyser hur vi kan lära av historiska tragedier som pesten för att förstå samtida utmaningar.

## Uppföljning

En kort reflektion om lektionen innan den avslutas.

Tags: [Lektion](#)